

ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Інфляція є однією із найактуальніших проблем сучасної економіки в Україні та в багатьох країнах світу. Немає у світі такої країни, яка б не стикнулася з цієї проблемою. Наслідки інфляції тяжкі і різноманітні. Високий її рівень перетворюється на серйозну перешкоду для виробництва, спричинює економічну і соціальну напруженість у суспільстві [1].

На думку вченого Коваленко Д.І. інфляція – це процес знецінення грошей та загальне підвищення цін на товари і послуги внаслідок надмірної емісії та переповнення каналів обігу грошовою масою, яка виявилась не забезпеченою економічними благами [2, с.121].

До основних причин виникнення інфляції в Україні можна віднести такі:

- диспропорція внутрішніх і світових цін;
- висока монополізацію економіки;
- тиск зовнішнього боргу на державний бюджет.

Останнє спричиняє виникнення несприятливого інвестиційного клімату і дає поштовх спекулятивному бізнесу . Надмірне затягування інфляційного процесу на досить високому рівні (в середньому на 20 %) без відчутного впливу на економічне зростання призвело до того, що інфляція набула форми стагфляції. Цінова нестабільність економічно та психологічно вимотує більшість людей та сприяє створенню величезній соціальній напруженості у нашому суспільстві.

Проблема інфляції в Україні постає не стільки у теоретичному, як у практичному значенні. Кожен рік Україна має свій індекс споживчих цін, відмінний від попереднього, цей індекс може зростати або ж, навпаки, зменшуватись. Його динаміку можна прослідкувати на рис. 1.[3]. Кожен період, починаючи з 2010 року, характеризується різними рівнями та темпами інфляції і звичайно має свої соціально-економічні наслідки.

Рис.1 Динаміка індексу споживчих цін (2010-2016рр.)

Джерело: складено автором за даними [3]

Індекс інфляції, або, що те ж, індекс споживчих цін - показник, який характеризує зміни загального рівня цін на товари і послуги, які купуються населенням для невиробничого споживання.

Як ми бачимо, у 2014 році попри значне уповільнення інфляційних процесів економічна ситуація в Україні погіршилася. На фоні ведення воєнних дій на сході країни

прискорилося падіння обсягів промислового виробництва та будівельних робіт. Погіршення купівельної спроможності населення вплинуло на зниження обороту роздрібною торгівлі. Єдиною галуззю економіки, де спостерігалось зростання обсягів виробництва, залишалося сільське господарство, що стало основним фактором підтримки економічної активності в Україні в 2014 році інфляція склала 24,9%, а у 2016 році відбулося стрімке зниження споживчої інфляції – до 12,4%, тоді як у 2015 році споживчі ціни зросли на 43,3%. Швидке сповільнення інфляції у 2016 році відбулося насамперед завдяки послабленню інфляційного тиску, зумовленого фундаментальними факторами. Про це свідчило стрімке уповільнення базової інфляції [4].

Зниженню базової інфляції і загалом інфляційного тиску сприяли помірковані фіскальна та монетарна політика, послаблення інтенсивності військового конфлікту на сході, вторинні ефекти від дії факторів з боку пропозиції сирих продуктів харчування [4].

Також значний вплив мали сприятливі фактори з боку пропозиції сирих продуктів харчування. Водночас основними чинниками зростання цін стало підвищення тарифів, що регулюються адміністративно, та збільшення світових цін на нафту.

Поступове погравлення економічної активності та покращення ділових очікувань підприємств сприяють відновленню попиту на робочу силу з початку 2016 року. В умовах стрімкого сповільнення інфляції високими темпами зростає реальна заробітна плата і реальні наявні доходи населення. Проте рівень безробіття залишається високим на тлі наявних диспропорцій між попитом на робочу силу та її пропозицією. Це стримує тиск на ціни з боку споживчого попиту.

За оцінками НБУ, різке підвищення мінімальної заробітної плати в 2017 році надасть помірний вплив на споживчу інфляцію. Враховуючи те, що підвищення дохідної частини бюджетів українців буде стимулювати їх споживання, це може додати до показника інфляції в наступному році близько 1 в. п. [5].

Таким чином, з викладеного вище видно, що інфляція – це складний багатопрофільний процес, який впливає на ціноутворення та постає серйозною перешкодою на шляху розвитку сучасної економіки країни. Заходи по оздоровленню фінансової ситуації в Україні дадуть позитивні результати лише за умови першочергового, обов'язкового і суттєвого оздоровлення фінансів базової ланки економіки – фінансів підприємств та організацій, ефективного стимулювання ділової активності та підприємництва, продукуючого процесу.

Успіх антиінфляційних заходів в Україні передусім залежить від національної злагоди. Важливо, щоб Верховна Рада не приймала рішень, пов'язаних з додатковими асигнуваннями, Кабінет Міністрів припинив затвердження нових дорогих проектів, профспілки утримувалися від вимог підвищення заробітної плати, підприємці зобов'язалися не підвищувати ціни, а Національний банк дотримувався емісійного ліміту.

1. Тівєриадська Л. В., *Інфляційні процеси та їх соціально-економічні наслідки в Україні [Електронний ресурс] / Л. В. Тівєриадська, А. М. Якименко // Економічний простір. - 2015. - № 93. - С. 175-188.*

2. Коваленко Д.І. *Гроші та кредит: теорія і практика : навч. посібник / Д.І. Коваленко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 352 с.*

3. *Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2010/ct/is_c/arh_isc/arh_iscpp10_u.html*

4. *Інфляційний звіт Національного банку України [Електронний ресурс].- Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=42274669*

5. *Фінансовий портал МінФін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/infl/?2016>*